YEŞİLLER VE SOL GELECEK PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI
Sayı :...2226..
YEŞİL SOL PARTİ Tarih :...02.10.2023

10/358

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Ülkenin yakın tarihinin en karanlık dönemlerinden olan 1990'lı yıllar birçok insanlık suçunun işlendiği zaman dilimi olarak kayıtlara geçmiştir. 1993 yılının Ekim ayında Muş Korkut ilçesi Altınova (Vartinis) beldesinde başlayıp Diyarbakır'ın Kulp ilçesine kadar yayılan bir alanda onlarca köy yakılmış, birçok insan katledilmiştir. 3 Ekim 1993 günü Muş Korkut ilçesi Altınova (Vartinis) beldesine gelen askeri birliklerin Mehmet Nasır Öğüt'ün evini içeride kendisi, hamile eşi ve 7 küçük çocuğu varken ateşe verdiğine ve 10 kişiyi katlettiğine bütün belde sakinleri tanıklık etmiş ve bunu kamuoyuna, ilgili makamlara bildirmiştir. Bütün delil ve tanıklıklara rağmen Vartinis davası ancak 20 yıl sonra 2013 yılında açılmış ve 2023 Ekim ayı içerisinde zaman aşımı aracılığıyla diğer birçok dava gibi düşürülme tehlikesiyle karşı karşıya kalmıştır.

İnsanlığa karşı suçlara zaman sınırlaması uygulanmayacağı ilkesi gereğince, bahsedilen dönemde Vartinis başta olmak üzere yaşanan köy yakma, gözaltında kayıp ve işkence gibi suçların faillerinin ortaya çıkarılması, adil bir yargılamanın sağlanması ve dönemin tüm yönleriyle aydınlatılması amacıyla Anayasanın 98. ve Meclis İçtüzüğünün 104. ve 105. maddeleri uyarınca Meclis Araştırma sürecinin başlatılması gereğini arz ve teklif ederim.

SIRRI SAKIK
AĞRI MİLLETVEKİLİ

GEREKÇE

Son yıllarda Kürt meselesine karşı tekrardan devreye konan şiddetle bastırmaya dayalı güvenlik konsepti 1990'lı yıllarda da devletin temel politikalarından biri olarak ortaya çıkmıştı. Şiddet ve çatışma ortamının giderek yükseldiği bu yıllarda, devletin içinde yasa dışı şekilde gizlice oluşturulmuş JİTEM gibi bazı yapılar kullanılarak Kürt halkının yaşadığı alanlarda hukuk ve anayasa askıya alınmış, birçoğu ulusal ve uluslararası kurumlarca açığa çıkarılmış olan binlerce gözaltında kayıp, köy yakma, yargısız infaz gibi insanlık suçu işlenmiştir.

1993 yılı 3 Ekim günü Muş'un Korkut ilçesi Altınova (Vartinis) beldesinde başlayıp, Zengök, Eralan gibi birçok köyün yakılması ve bazı köylülerin öldürülmesi, sonrasında Şenyayla ve

Diyarbakır'a bağlı Kulp ilçesine bağlı Alaca köyünde 11 köylünün katledilip toplu mezara gömülmesiyle devam eden küçük bir alandaki 20 günlük bir kesit bile yaşananların boyutunu gözler önüne sermektedir.

1993 yılı 3 ekim günü Muş ili Korkut ilçesine bağlı Altınova (Vartinis) beldesine gelen askeri birlikler, Nasır Öğüt'e ait evi içeride kendisi, hamile eşi ve 7 küçük çocuğu varken ateşe verip bütün aileyi beldede yaşayanların gözü önünde diri diri yaktılar. Vartinis Katliamı'ndan sonraki ilk hukuki süreçte, böylesine ağır bir suç ve kapsamlı bir dosya ile ilgili etkili bir soruşturma yapılmadan, tek bir tanık dinlenmeden dosya sadece 5 gün sonra Diyarbakır DGM Cumhuriyet Savcılığına görevsizlikle gönderilmiş, sonrasında dava açılmadan kapatılmıştır. 2003 yılında ailenin kurtulan tek üyesi Aysel Öğüt'ün yeni suç duyurusu üzerine başlatılan ikinci soruşturmada karşılıklı görevsizlik kararlarıyla zamanaşımı taktikleri uygulanarak bekletilmiştir. Ekim 2004 – Mart 2012 tarihleri arasında geçen 8 sene boyunca dava dosyası, Muş Cumhuriyet Başsavcılığı ile Elazığ 8. Kolordu Komutanlığı Askeri Savcılığı arasında görevsizlik gerekçesiyle tam 6 kez gidip gelmiştir. Katliamdan ancak 20 sene sonra, çözüm sürecinin etkisiyle 2013 yılında başlayan dava ise Muş'tan Kırıkkale'ye nakledildi, sanıklar tutuksuz yargılandı ve haklarındaki adli kontrol kararı aşama aşama sanıklar lehine iyileştirildi. 2016 yılında bütün sanıklara beraat verilerek dava tamamıyla kapatılmaya çalışıldı, Yargıtay 1. Ceza dairesi 2021 yılında diğer bütün sanıkların beraatini onaylarken sadece dönemin Jandarma Yüzbaşısı Bülent Karaoğlu hakkındaki hükmü bozdu. Sonrasında Bülent Karaoğlu hakkında tutuklama kararı çıkarılsa da bir daha kendisine ulaşılamadı. Muhtemeldirki Karaoğlu da zamanaşımı marifetiyle katliamın üzerinin örtülmesini beklemektedir.

Bu süreçte geçen 30 yılın sonunda insanlığa karşı işlenen suçlarda zaman aşımı kuralı geçerli değilken bütün bu suçlar adil bir yargılamanın konusu yapılmadan zaman aşımı mekanizması kullanılarak örtbas edildi. Ekim ayı içinde Vartinis katliamı da benzer şekilde zaman aşımı mekanizması kullanılarak kapatılma yoluna girmiş oldu.

Türkiye, tarihinin neredeyse hiçbir karanlık yönüyle hesaplaşamamış, ulusal ve uluslarası kurumlarca tespit edilip ortaya konmuş insanlığa karşı suçları bile yargılayamamıştır. Türkiyede kalıcı barışın sağlanması, benzer durumların bir daha yaşanmaması ve adalet duygusunun gelişmesi için geçmişin karanlık sayfalarıyla mutlaka yüzleşilmelidir. Bu minvalde başta Vartinis katliamı olmak üzere 1993 yılı Ekim ayında Muş ve çevresinde bahsedilen suçların araştırılıp sorumluların açığa çıkarılması, adil bir yargılamanın sağlanması ve dönemin tüm yönleriyle aydınlatılması parlementonun temel görevlerindendir.

1	ALİ BOZAN	MERSİN	
2	FERİT ŞENYAŞAR	ŞANLIURFA	
3	CEYLAN AKÇA CUPOLO	DİYARBAKIR	
4	VEZİR COŞKUN PARLAK	HAKKARİ	
5	KEZİBAN KONUKÇU KOK	İSTANBUL	
6	TUNCER BAKIRHAN	SİİRT	
7	PERİHAN KOCA	MERSİN	
8	AYTEN KORDU	TUNCELİ	
9	BERİTAN GÜNEŞ ALTIN	MARDİN	
10	ZEYNEP ODUNCU	BATMAN	
11	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	
12	HEVAL BOZDAĞ	AĞRI	
13	OSMAN CENGİZ ÇANDAR	DİYARBAKIR	
14	SÜMEYYE BOZ	MUŞ	
15	ÖMER FARUK HÜLAKÜ	BİNGÖL	
16	ONUR DÜŞÜNMEZ	HAKKARİ	
17	GEORGE ASLAN	MARDİN	
18	SEMRA ÇAĞLAR GÖKALP	BİTLİS	
19	BURCUGÜL ÇUBUK	İZMİR	
20	CELAL FIRAT	İSTANBUL	